

SİGARA, ALKOL, KAFEİN

Hamilelikte sigara içimi ile spontan düşük riskinde artma, ölü veya erken doğum, plasenta ayrılması, membranların prematür yırtılması-kopması, konjenital kalp yetmezlikleri, yarık dudak ve damak, fiziksel, entelektüel ve davranış geriliği, düşük doğum ağırlığı gibi bozukluklar görülür.

Hamileliklerinde alkol alan kadınların çocuklarında "Fetal Alkol Sendromu" (FAS) gözlenebilir. FAS'da fiziksel, mental ve davranış bozuklukları, mental gerilik, kalp ve beyinde malformasyon gibi belirtiler gözlenir. Alkolik annelerde düşük, ölü doğum ve düşük ağırlıkta bebek riski fazladır. Zararsız alkol düzeyi tanımlanamadığından hamilelikte hiç alkol alınmaması tavsiye edilir. Az miktarda alkol bile bebeklerin motor fonksiyonlarını (emekleme gibi) yavaşlatabilir.

Orta düzeyde kahve içimi yani kafein alımı (1,5-2 fincan kahve, 2 fincan çay=200 mg/gün kafein) malformasyonlu bebek riskini artırmaz.

Ancak yüksek miktarlar demir absorpsiyonunu azaltarak anne ve bebekte anemiye ve doğumun uzamasına neden olabilir. Sütle geçip bebekte uyanıklık yapabilir.

LAKTASYON DÖNEMİ

Emziren kadınlarda meme bezleri içindeki süte ilaç dahil ksenobiyotikler genellikle pasif difüzyon yoluyla geçerler. İnsan sütü plazmaya oranla asidiktir. İyonize olabilen ilaçlar esas olarak "pH Partisyon Teorisi" ne göre süt içine geçerler. Asidik olması nedeniyle bazik ilaçlar süt içinde "İyon Tuzağı" prensibi ile tutulurlar. Asidik özellikteki ilaçlar temel prensip olarak süte itrah edilmezler.

Pek çok ilaç süt içinde anneden bebeğe geçmekle beraber, süt içinde itrah edilen ilaç miktarı genellikle anneye verilen dozun en fazla %1-2'si kadardır. Süt meme içinde depo edilmez, emme sırasında devamlı olduğu için sütteki ilaç konsantrasyonu plazmadakini yansıtır.

Hamilelikte ve Laktasyon Döneminde Güvenli İlaç Kullanımı ve Eczacının Rolü" konulu meslek içi eğitim programı kapsamında söz konusu dönemlerde güvenli ilaç kullanımı ile ilgili temel bilgilerin aktarılmasını takiben farklı ilaç grupları tek tek ele alınarak değerlendirilmiş ve katılımcılara bu ilaç gruplarının güvenli kullarımlarına ilişkin bilgiler verilmiştir.

"Antibiyotikler", "Diyabet Tedavisinde Kullanılan İlaçlar (insülin, oral antidiyabetikler ve glukagon)", "Tiroid Hastalıklarında Kullanılan İlaçlar (tiroid hormonları, antitiroid ilaçlar)", "Kortikosteroidler", "Seks Hormonları", "Antifungaller", "Nonsteroidal Antiinflatuar İlaçlar", "Soğuk Algınlığında Kullanılan İlaçlar", "Antihipertansifler", "Aşılar" ile "Antiasitler, Antiemetikler, Laksatif ve Pürgatifler" dahil gastrointestinal sistem semptomlarında kullanılan ilaç grupları konusunda bilgi aktarımı yapılmaktadır.

NOT: Bu yazı, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Toksikoloji Anabilim Dalı öğretim üyeleri Prof. Dr. Nurşen BAŞARAN, Doç. Dr. Terken BAYDAR ve Doç. Dr. Belma GİRAY tarafından verilen eğitimden derlenerek hazırlanmıştır.